

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.294/2017/4.

A tanács tagjai:

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit előadó bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes:

felperes neve(**felperes címe**)

A felperes képviselője:

Dr. Gyöngyösi Zoltán ügyvéd (**fél címe**)

Az alperes:

alperes neve(**alperes címe**)

Az alperes képviselője:

Győrbíró Ügyvédi Iroda (**fél címe**)

A per tárgya:

Gyermektartásdíj leszállítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.P.100.102/2016/15.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 50.Pf.637.409/2016/5.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet az első- és másodfokú perköltségre, az elsőfokú eljárási, továbbá a fellebbezési illetékre is kiterjedően hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja.

A **P.** Bíróság 108.432/2011/4. számú jogerős végzését megváltoztatja, és a felperest a **B.** utónevű gyermeke tartására terhelő tartásdíj fizetési kötelezettségét 2016. január 1. napjától havi 200.000 (kétszázezer) forint határozott összegben állapítja meg.

A felperes munkáltatójához intézett felhívást azzal módosítja, hogy a Kúria ítéletének kézhezvétele után a gyermektartásdíj levonási és átutalási kötelezettségének 2016. január 1. napjától kezdődően Kúria ítélete szerint tegyen eleget. A felperes jövedelméből a **P.** Bíróság 108.432/2011/4. számú jogerős végzése és a **F.** Törvényszék 50.Pf.637.409/2016/5. számú jogerős ítélete alapján ténylegesen levont és az alperes részére átutalt gyermektartásdíj alapján állapítsa meg a felperes túlfizetésének összegét. A túlfizetést havi 100.000 (százezer) forint összegű részletekben számítsa be a havi 200.000 (kétszázezer) forintban megállapított tartásdíjba és a túlfizetés kiegyenlítéséig a felperes munkabéréből havonta 100.00 (százezer) forint tartásdíjat vonjon le és utaljon át az alperes részére.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 300.000 (háromszázezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az elsőfokú eljárási illetékből a felperes fizetési kötelezettségét 10.000 (tízezer) forintban, az

alperesét 35.900 (harmincötezer-kilencszáz forintban, a fellebbezési illetékből a felperest terhelő illetéket 13.500 (tizenháromezer-ötszáz) forintban, az alperes által fizetendő illetéket 47.900 (negyvenhétezer-kilencszáz) forintban állapítja meg.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állam javára felhívásra 16.900 (tizenhatezer-kilencszáz) forint, az alperest 59.900 (ötvenkilencezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek elvált házastársak, házasságukból 2004. december 1-jén **B.** utónevű gyermekük született. A bontóperben a 2007. január 26-án kötött és a bíróság jogerős végzésével jóváhagyott egyezség alapján a gyermek az alperes nevelésébe és gondozásába került, a felperes 2007. február 1. napjától kezdődően a főállásban elért, a rendszeres és nem rendszeres jövedelmének 20%-a, legalább havi 40.000 forint alapösszegű gyermektartásdíj megfizetését, továbbá azt vállalta, hogy a gyermek nevelésével, gondozásával kapcsolatos rendkívüli kiadások arányos részét megfizeti az alperesnek közvetlen bírósági felhívás útján.
- [2] A gyermektartásdíj leszállítása iránt indított újabb perben kötött és a bíróság jogerős végzésével jóváhagyott egyezség alapján a felperes tartásdíj fizetési kötelezettségének mértéke 2012. február 1-től a mindenkorai főállásban elért jövedelmének adóval, nyugdíjjárulékkel és munkavállalói járulékkel csökkentett összegének 15%-a de legalább havi 100.000 forint, valamint az esedékességgel az adózott nyereség terhére kifizetett juttatás 15%-ának megfelelő összegre módosult.
- [3] A felperes az egyezségkötéskor a **C.** Bank Zrt. alkalmazásában állt, havi átlagos bruttó bére 1.600.000 forint volt. Az alperes a **H.** Kft. alkalmazottjaként havi 730.000 forint bruttó bérrel rendelkezett.
- [4] A felperes 2015. április 21. napjától a **M.** Nyrt. alkalmazottja, vezető folyamatépítésként a havi bruttó alapbére 1.900.000 forint. A munkaköri besorolása alapján a menedzseri komplex teljesítményértékelési és rövid távú teljesítmény ösztönző rendszer szabályai szerint minden évben az éves alapbértömeg 50%-nak megfelelő juttatásban (bónusz) részesül. Az évi egyszeri juttatás alapja 2015. évre bruttó 7.885.000 forint, ebből a 15%-os mértékű gyermektartásdíj 699.090 forint, amelynek kifizetése 2016. május 31-ig volt esedékes.
- [5] A felperes a korábbi egyezség megkötése után házasságot kötött, amelyből 2015. július 31-én gyermeke született. Házastársának bruttó bére havi 250.586 forint, jelenleg gyeden van. A felperes és házastársa ingatlan vásárlásra 25.000.000 forint hitel vett fel, melynek havi törlesztőrésze 153.856 forint. A felperes céges autóval rendelkezik, ennek valamennyi költségét a munkáltatója fizeti, a felperes saját gépjárművét édesapjának ajándékozta.
- [6] Az egyezség megkötése után az alperes is újabb házasságot kötött, amelyből 2014. január 31-én gyermeke született. Az alperes korábban gyeden volt, havi bruttó 147.000 forint ellátásban részesült, 2016. január 1-jétől a havi 26.600 forint gyest és a két gyermek utáni családi pótlékot kapja. Házastársa informatikus, havi nettó munkabére 656.750 forint. Az alperesi család az alperes tulajdonában álló ingatlanban él, az ennek megvásárlására felvett hitel törlesztőrésze havonta 112.980 forint.

- [7] A felek közös gyermeke általános iskolai tanuló, élsportoló triatlonista, hetente hat edzése van, edzőtáborokba megy, évente februártól augusztusig rendszeresen, kora ősszel egy-két alkalommal versenyekre jár. A versenysport folytatásához évente két versenyruhára, edzőruhára, melegítő-, futó-, és kerékpáros cipőre, továbbá pólókra és dzsekire van szüksége. Az egyesületi tagdíj havonta 12.000 forint, az új versenykerékpár 219.000 forintban került. A vidéki versenyekre az alperes kíséri, amely jelentős többletköltséggel jár. A gyermek szemüveges, rendszeresen bőrgyógyászati szűrésen vesz részt és fogszabályozót visel. Az alperes 227.849 forintban határozta meg a gyermekre fordított havi kiadást, és ezen felül havonta 15.000 forintban határozta meg a zsebpénzre, a táborozások során az ásványvízre, továbbá az osztálypénzre, illetőleg iskolai nyakkendő megvásárlására fordított átlagos kiadást.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] A felperes módosított és végleges keresetében 2016. január 1. napjától kezdődően kérte a tartásdíj fizetési kötelezettségének módosítását havonta 186.675 forint határozott összegre. Keresete ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy az egyezség megkötésekor a C. Bank Zrt.-nél dolgozott, ahol jelentős összegű extra juttatásban nem részesült. Új munkahelyén a bónusz juttatás az éves bruttó jövedelmének 50%-a, melyből a korábbi egyezség alapján járó gyermektartásdíj mintegy 700.000 forint. A rendszeres jövedelméből levont 15%-os mértékű gyermektartásdíj havonta 186.675 forint. Ha a gyermek a bónusz juttatásból is részesülne, úgy a tartásdíj havi átlagban 250.782 forint lenne, amely meghaladja a gyermek indokolt szükségleteit. A felperesnek az újabb házasságból gyermeke született, házastársa a gyermeket gondozza, ezért a felperesre hárul házastársa és a kisebbik gyermekének tartási költsége. Az alperes jövedelme, vagyoni helyzete sem indokolja az elismert összeget meghaladó tartásdíj fizetési kötelezettségét.
- [9] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a korábbi egyezség megkötése óta a felperes jövedelme kedvezően változott, amely nem ad alapot a gyermektartásdíj leszállítására. A töretlen bírói gyakorlat szerint, a tartásdíj összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt a követelményt, hogy a tartásdíj összege biztosítsa a gyermek azonos életszínvonalon való tartását. A tartásdíj mintegy 26%-kal való csökkentése nyilvánvalóan nem felel meg ennek a követelménynek, a keresetnek való helyt adás esetén a felperes teljes jövedelmének alig 8%-át fizetné ki tartásdíj címén.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a B. utónevű gyermek után a felperes a felperesnek a korábbi egyezsége alapján alapuló gyermektartásdíj fizetési kötelezettségét 2015. július 1. napjától kezdődően módosította. A mindenkor fennálló jövedelmének adóval, nyugdíjjárulékkal és munkavállalói járulékkal csökkentett összeg 15%-ra, de legalább havonta 100.000 forint megfizetésére kötelezte, az adózott nyereség terhére megszüntette. Felhívta a felperes munkáltatóját a módosított gyermektartásdíj levonására és átutalására, továbbá elrendelte az ideiglenes intézkedése alapján letétként kezelt 699.090 forint bónusz juttatás kiutalását a felperes részére.
- [11] Ítélete indokolásában a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:210. § (1) bekezdésére, a 4:216. § (1) bekezdésére, a 4:218. § (2)-(4) bekezdéseire hivatkozással hangsúlyozta, hogy a korábbi egyezség megkötése óta a felperes vagyoni, jövedelmei helyzete kedvezőbbé vált. Havi jövedelme 1.900.000 forintra emelkedett és bónusz juttatásként az éves bruttó keresetének 50%-ára is jogosult, melynek mértéke 7.885.000 forint bónusz alap után 699.090 forint gyermektartásdíjat jelent. A felperes személyi körülménye is jelentősen változtak, újabb házasságot kötött, amelyből gyermeke is született. Ezzel szemben az alperes jövedelme az egyezségkötés óta csökkent, személyi körülményeiben is változás következett be, mert újabb házasságából gyermeke született.

- [12] Az egyezségkötésekor a felperes nem számolt a bónusszal, volt munkáltatójától ilyen mértékű külön juttatásban nem részesült. Az alperes által havi 227.849 forintban megjelölt kiadások között számos olyan tétel van, melyek nem fedik le a gyermekre fordított kiadásokat. A közvetlen bírósági felhívás alapján havonta teljesített 186.675 forint gyermektartásdíj az alperest terhelő természetbeni tartási kötelezettséget is figyelembe véve bőven fedezi a kiskorú gyermek mindenkori életvitelével kapcsolatos valamennyi költséget, biztosítja a gyermek átlagos életszínvonalon felüli tartását. A tartásdíj kiemelt mértékű tartásdíjnak határt szab a gyermek indokolt szükséglete, a túlzott mértékű tartásdíj már nem a gyermek tartásának célját és rendeltetését szolgálná, hanem az alperes indokolatlan jövedelemhez jutását eredményezné. Ez pedig a felperes lényeges, jogos érdekét sértené.
- [13] A felek fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Felhívta a felperes munkáltatóját, hogy a munkáltatói letétként kezelt 699.090 forintot az alperes részére utalja ki.
- [14] Döntésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a felek jogvitája a Ptk. 4:210. § (1) bekezdése alapján rendezhető, de a peradatok téves mérlegelése alapján döntött a gyermektartásdíj leszállításáról. A hivatkozott törvényi rendelkezés arra a szokásos, tipikus élethelyzetre ad eligazítást, amikor a kötelezett jövedelme lényegesen csökken, mert ez önmagában körülményváltozásnak tekinthető és általában azzal jár, hogy a tartás változatlan összegű teljesítése sérti a kötelezett lényeges jogi érdekét. Nem eredményezi a tartásdíj automatikus csökkentését az a ritkán felmerülő helyzet, hogy a kötelezett jövedelme nő. A konkrét eset összes lényeges körülményeinek mérlegelése után dönthető el, hogy a tartás változatlan teljesítése a kötelezett lényeges jogi érdekét sérti-e vagy sem. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes bónusz jövedelme az alapegyezés második fordulata szerinti bevételnek minősül, mert ez is a felperes főállásából származó, de nem rendszeres, hanem eseti jövedelem.
- [15] A BH 2013.218. számú döntés szerinti ítélkezési gyakorlat alapján az önkéntes kötelezettségvállalás esetén a gyermektartásdíj – lényeges körülményváltozás hiányában – nem szállítható le amiatt, hogy az a gyermek indokolt szükségleteinek figyelembe vételével túlzott mértékű. A felperes pedig éppen erre alapítva terjesztette elő a keresetét. Mind a hatályos, mind az ezt megelőző egyezségben a gyermek életkorához igazodó és indokolt szükségleteihez képest magasabb összegű tartásdíj megfizetését vállalta. A felperes jövedelme a korábbi egyezés megkötésekor havi bruttó 1.600.000 forint volt, ez azonban folyamatosan nőtt, és végül már havi átlagban 250.000 forint tartásdíj megfizetését eredményezte. A felperes havi bruttó jövedelme a jelenlegi munkáltatójánál havi 1.900.000 forint, ami lényeges emelkedésnek nem tekinthető. A felperes havi nettó átlagjövedelme a bónusz juttatásokkal együtt emelkedett havi átlagban 1.800.000 forintra, amelyből éves szinten változatlanul havi 250.000 forint gyermektartásdíj fizetésére köteles. Alaptalanul hivatkozott lényeges jogi érdekeinek a sérelmére, mivel a havi átlagos nettó jövedelme saját és családja magas színvonalú eltartását, fizetési kötelezettségeinek teljesítését a gyermektartásdíj változatlan összegű fizetését biztosítja, sőt lehetősége nyílik nagyobb összegű megtakarítások képzésére is. A felperes a korábbi, lényegében azonos nagyságrendű jövedelme alapján hosszabb ideig fizette a magas összegű tartásdíjat, annak mértékét nem sérelmezte. A peradatokból alappal következtethető, hogy a felperest nem az újabb gyermek 2010. augusztus 31-i születése, nem is az anyagi terhei indították a jelen per megindítására, hanem az éves bónusz közelgő kifizetése.
- [16] A másodfokú bíróság értékelte azt is, hogy a gyermek élsportolói tevékenysége okán olyan rendszeres többletkiadások is felmerülnek, amelyek az átlagos igényeket jelentősen meghaladják. A szülőktől elvárható a saját életműködésükhöz igazodó tartásdíj fizetése, ezért a felperes jelenlegi átlagjövedelme alapján járó havi 250-270.000 forint körüli gyermektartásdíj irreálisan magasnak nem tekinthető. Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy önmagában a körülményváltozás és egyéb jogszabályi feltételek teljesülése nélkül jogszabályváltozásra hivatkozással a tartásdíj módosítására, a százalékos mértékről a határozott összegre való áttérésre nincs lehetőség.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a módosított és végleges keresetével egyező döntés meghozatalát kérte. Másodlagosan azt kérte, hogy a Kúria hagyja helyben az elsőfokú ítéletet azzal a pontosítással: a mindenkori főállásban elért, a munkaszerződésében rögzített rendszeres havi jövedelmének adóval, nyugdíjjárulékkel és munkavállalói járulékkel csökkentett összege 15%-a, de legkevesebb 100.000 forint megfizetésére köteles. Megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 4:210. § (1) bekezdését, a 4:218. § (4) bekezdését, a 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 40. §-t, és az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [18] A felülvizsgálati kérelem részletes indokai szerint a Ptk. 4:210. § (1) bekezdéséből nem vonható le olyan következtetés, hogy a törvényhely a másodfokú bíróság álláspontja szerinti tipikus élethelyzetet rendez.
- [19] A BH 2013.218. számú egyedi ügyben hozott határozat tényállása a perbelitől eltér. A felperesnek az új házasságából gyermeke született, de jelenlegi családjában az egy főre jutó jövedelme az alapul vett egyezségkori jövedelméhez képest jelentősen csökkent. 2012-ben havonta nettó 969.919 forint, a C. Banknál 1.155.000 forint volt munkabérrel rendelkezett, ami 2016-tól 1.244.500 forintra emelkedett. Ehhez járul a bónusz juttatás, amely havonta 1.841.000 forint nettó jövedelmet jelent. Ebből következően a 2012. évi egyezségkötéskor egy személyre, a felperesre 824.000 forint jövedelem jutott, addig jelenleg a 15%-os mértékű levonás után 1.530.000 forint marad és ennek 1/3 része 510.000 forint. A felperes jogi érdekeit lényegesen sérti a gyermektartásdíj változatlan fenntartása, mivel jövedelmének emelkedése ellenére a rá jutó jövedelemrész fajlagosan 510.000 forintra csökkent.
- [20] A másodfokú bíróság nem értékelte, hogy az alperes a tartásdíjból fedezi ingatlana törlesztőrészeleteinek egy részét és nem adta indokát annak, hogy a havi 250-270.000 forint összegű tartásdíj nem minősíthető irreálisan magas összegnek. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a gyermek havi indokolt szükségleteinek mértéke 227.879 forint és kiadások között több tétel nem tekinthető a gyermekre fordított kiadásoknak. Az alperes ezek összegzése során nem vett figyelembe, hogy őt is terheli pénzübeni tartási kötelezettség. A Kúria gyakorlatától eltérően, indokolt szükségletként számolta a zsebpénzt, továbbá gépjárműve kötelező felelősségbiztosítási és casco díjából, valamint az ingatlanára felvett hitel törlesztőrészeletéből a gyermekre jutó rész összegét. Így havonta 54.000-60.000 forint körüli összeg nem szolgálja a tartásdíj célját.
- [21] A másodfokú bíróság tehát tévesen értelmezte a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésében foglalt lényeges jogi érdeksérelem fogalmát, nem tekintette ilyenként a felperest a házastársával és gyermekével szemben terhelő tartási kötelezettséget. A felperest **B.**-kel szemben terhelő tartásdíj mértéke luxustartásnak minősül, amit az alperes részben saját vagyoni gyarapodására fordít.
- [22] Nem róható a felperes terhére, hogy hosszabb ideig fizette a havi 1.800.000 forint nettó átlagkeresete alapján a havi 15%-os mértékű tartásdíjat. A másodfokú bíróság jogszabálysértéssel mellőzte a tartásdíj határozott összegben való megállapítását.
- [23] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult.
- [24] Hangsúlyozta, hogy a felperes által önként vállalt tartás mértékének megváltoztatására csak a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállása ad alapot. A lényeges körülményváltozásnak a kötelezett oldalán teljesítőképességével kell kapcsolatban állnia. A felperes jövedelmi, vagyoni viszonyaiban második gyermeke születése ellenére is kedvező változások következtek be, jövedelme emelkedett, értékes ingatlan tulajdonosává vált, rendszeresen megtakarításokat eszközöl és anyósát jelentős összeggel támogatja. A felperes teljesítőképessége tehát pozitív irányban változott, ami a tartásdíj leszállítását kizárta teszi. Ezzel szemben az alperes oldalán nem

következett be olyan lényeges körülményváltozás, amely alapot adhatna a tartásdíj leszállítására. A gyermek életkorának növekedésével a szükségletek nőnek, ez a körülmény nem alkalmas a jogszabályi feltétel megállapítására.

- [25] A felperes a bíróság felhívása ellenére sem jelölte meg, hogy milyen lényeges jogos érdekét sérti a tartásdíj változatlan összegben történő teljesítése. Helyesen érvelt a másodfokú bíróság azzal is, hogy a felperes oldalán a lényeges érdeksérelem azért sem következett be, mert a korábbi, lényegében azonos nagyságú jövedelme alapján a felperes hosszabb ideig fizette a magas összegű gyermektartásdíjat, annak mértékét nem sérelmezte.
- [26]ően tévesen érvel a felperes az alperes tartási kötelezettségével, mert a jogszabályi rendelkezés és a bírói gyakorlat alapján a gyermeket gondozó szülő a tartást természetben teljesíti.
- [27] Az alperes az elsőfokú eljárásban havi 289.332 forintba módosította a gyermek indokolt szükségleteinek összegét. A számlákkal bizonyított, a korábban megjelölt 227.879 forinthez képest a növekedést nem a luxuskiadások, hanem a bútorokra, az ágyneműkre, a törölközőkre, a fogszabályzásra, a nyelvvizsgára felkészülés díjára felmerült kiadások eredményezték. A felperes ezen kiadásokat nem vitatta és nem emelt kifogást a számlával nem igazolható tételek – osztálypénz, iskolai nyakkendő – ellen sem. Az alperes javára kell értékelni, hogy nyaranta rendszeresen tehermentesíti a felperest természetbeni tartás alól, amikor a folyamatos kapcsolattartás időszakában tartott sportversenyekre az alperes viszi el a gyermeket. Az alperes pénzbeni tartásban is részesíti a gyermeket, mert a kimutatott költségek meghaladják a felperes által teljesített tartásdíj összegét.
- [28] A felperes másodlagos felülvizsgálati kérelme is alaptalan, mert a bónusz juttatás valójában teljesítménybér, ugyanolyan jövedelem, mint az időbér, vagyis az alapszám. A Ptk. szóhasználatából következően a tartásdíj alapja a kötelezett jövedelme, ebből pedig egyértelműen következik, hogy a jövedelmet egységesen kell kezelni a tartásdíj szempontjából. Egyes bérelemek szétbontása visszaélésekre adhatna alapot, a felperes jövedelme ugyanis számottevően nem nőtt, csak annyi történt, hogy a munkabér elemei közötti arány változott. A bírói gyakorlat szerint a bónusznak nevezett munkabér teljesítménybérnek minősül, és munkabérnek kell tekinteni a munkavállalói teljesítés ellenértékéért a munkavállalónak nyújtott valamennyi munkáltatói juttatást elnevezésétől függetlenül.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [29] A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott.
- [30] A jogvita elbírálására irányadó Ptk. 4:210. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés kimondja: ha a felek megállapodásán vagy a bíróság ítéletén alapuló tartás meghatározásának alapjául szolgáló körülményekben olyan változás következett be, hogy a tartás változatlan teljesítése valamelyik fél lényeges jogi érdekét sérti, a tartás mértékének vagy szolgáltatása módjának a megváltoztatását lehet kérni. Az idézett törvényi szabályból következően a bíróság ítéletén alapuló tartás megváltoztatásának konjunktív törvényi feltételei a tartás megállapításának alapjául szolgáló körülményeknek a tartásra jogosult vagy a kötelezett lényeges jogi érdeksérelmét előidéző változása. A korábban hatályban volt 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 69. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó törvényi rendelkezéshez kapcsolódó és a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésének alkalmazása során változatlanul irányadó, a bírói gyakorlat által kialakított és következetesen érvényesített elv, mely szerint a körülményváltozás a tartás mértékére csak akkor hat ki, ha az lényeges és tartós jellegű, továbbá összefüggésben áll a jogosult szükségleteivel, vagy a kötelezett teljesítőképességével. A bíróságnak ezért a tartás megváltoztatása iránti kereset (felemlés, leszállítás) jogalapjának eldöntésénél azokból a körülményekből kell kiindulnia, amelyeken a korábban megállapított tartás alapult és a kiskorú gyermek érdekeire figyelemmel, jogait biztosítva kell eljárnia. Mindebből következik, hogy a Ptk. 4:210. § (1) bekezdése jogosult és a kötelezett oldalán bekövetkezett lényeges körülményváltozásra alapított tartásdíj módosítása (felemlése,

leszállítása) iránti kereseti kérelem jogalapjára vonatkozó szabály. Az pedig más kérdés, hogy a bíróságok előtt indított perek tárgya túlnyomó részben a tartásdíj leszállítása, ennek ténybeli alapjaként a kötelezett tipikusan arra az élethelyzetre hivatkozik, hogy a tartásdíj megállapítása óta jövedelme csökkent. A jogerős ítélet indokolása kizárólag erre utalt, ami nyilvánvalóan nem értelmezhető úgy, hogy a Ptk. 4:210. §-a a tartásdíj leszállítása iránti kereset jogalapját rendezi.

- [31] A felek az előzményi perekben a korábban hatályos 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) rendelkezései szerint állapították meg a felperes tartási kötelezettségét, a tartásdíj formáját – százalékos arányban – és mértékét a gyermektartásdíj meghatározása során figyelembe veendő szempontok alapján [Csjt. 69/C. § (3) bekezdés a) pontja, 69/C. § (1) bekezdése]. Ennek során abból indultak ki, hogy a felperes az átlagos mértéket jelentősen meghaladó jövedelemmel rendelkezik, amelynek már a törvényi minimumként meghatározott 15%-os mértéke is biztosítja a gyermek indokolt szükségleteit meghaladó színvonalas tartását. A tartás megváltoztatásának jogalapja ezekben a körülményekben bekövetkezett, a jogosult gyermek szükségleteivel kapcsolatos, illetőleg a kötelezett teljesítőképességére kiható lényeges és tartós változás bizonyítottága esetén áll fenn. Azösszecszerűségről, a tartásdíjról pedig a Ptk. 4:218. § (1) bekezdése szerint a bíróság dönt a 4:218. § (2)-(4) bekezdésében foglalt tényezők vizsgálata és mérlegelése alapján.
- [32] A Ptk. 4:218. § (2) bekezdése konkrétan meghatározza azt a szempontrendszert, melyet a bíróságnak a gyermektartásdíj meghatározása (megváltoztatása) során értékelnie kell, így a) a gyermek indokolt szükségleteit; b) mindkét szülő jövedelmi viszonyait és vagyoni helyzetét; c) a szülők háztartásában eltartott más – saját, mostoha vagy nevelt – gyermeket és azokat a gyermekeket, akikkel szemben a szülőket tartási kötelezettség terheli; d) a gyermek saját jövedelmét és az e) pont szerint a gyermeknek és rá tekintettel az őt nevelő szülőnek juttatott gyermekvédelmi, családtámogatási, társadalombiztosítási és szociális ellátásokat is figyelembe kell venni.
- [33] A felperes keresetét két körülményváltozásra alapította. Egyrészt arra, hogy a tartásdíj utolsó megállapítása óta már két kiskorú gyermek tartása, és saját háztartásában élő gyermekét otthon gondozó házastársa eltartása terheli. Másrészt jövedelme 2015. április 21. napjától, a **M. Nyrt.** alkalmazottjaként jelentősen nőtt, alapbére 1.900.000 forintra emelkedett, és munkaköri besorolása alapján minden évben az éves alapbértömeg 50%-nak megfelelő juttatásra jogosult. A jövedelmének 15%-ban meghatározott tartásdíj jelentősen meghaladja a közös gyermek szükségleteit, luxus tartásnak minősül, amely a felperes lényeges és jogos érdekét sérti. A felperes valójában az önként vállalt, a gyermek indokolt szükségleteit meghaladó tartásdíj módosításával a közös gyermek indokolt szükségleteihez igazodó, de a tartást változtatlanul magas színvonalon biztosító határozott összegű gyermektartásdíj megállapítását kérte.
- [34] A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes tartási kötelezettsége terjedelmének megváltozása, a két kiskorú gyermekkel szemben fennálló tartási kötelezettsége a teljesítőképességét nem érinti. A tartásdíj kiegyenlítése után megmaradó jövedelme a közös háztartásban élő gyermeke természetbeni tartását és házastársa megélhetését színvonalasan biztosítja, és a felperes számára lehetőséget ad arra is, hogy egyéb fizetési kötelezettségeinek kiegyenlítése után tartalékot képezzen.
- [35] Kétségtelen, hogy a felperes a gyermektartásdíj megállapításakor önként vállalta a gyermek indokolt szükségleteit meghaladó tartásdíj megfizetését. A jogerős ítéletben és a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott BH 2013.218. számú határozat arra a helyzetre ad a bírói gyakorlat számára iránymutatást, amikor a kötelezett minden körülményváltozás nélkül, kizárólag arra hivatkozással kéri az önkéntesen vállalt, az egyezséggel megállapított gyermektartásdíj leszállítását, mert magára nézve sérelmesnek tartja a gyermek indokolt szükségletein felüli juttatásban részesítését. A perbeli esetben azonban nem vitatható, hogy a korábban megállapított tartás alapjaként figyelembe vett egyik körülményben, a felperes jövedelmi viszonyaiban, teljesítőképességében lényeges és pozitív irányú változás következett be. A munkahely változtatásával a felperes alapilletményének emelkedése mellett a munkakörére tekintettel olyan garantált teljesítménybérnek minősülő

bónuszban részesül, amelynek mértéke a havonta rendszeresen kifizetett bruttó munkabér évi összegének 50%-a. A felperes jövedelmének növekedésére vonatkozó megállapítást igazolja, hogy a felek a korábbi egyezségben a százalékos formában megállapított tartásdíj alapösszegét 100.000 forintban állapították meg, ugyanakkor a felperestől a havonta rendszeresen levont tartásdíj mértéke ennek közel a kétszerese 190.000 forint.

- [36] A következőes bírói gyakorlat értékeli a gyermek magasabb életszínvonalhoz szokott életmódját, az ehhez igazodó szükségleteit és azt, hogy ezek kielégítésére a tartásdíj fizetésére kötelezett szülő változatlanul teljesítőképes. A tartásra kötelezett szülőtől elvárható, hogy a gyermekének is jobb, azonban nem feltétlenül a korábbival azonos életszínvonalat biztosítson. Nincs azonban olyan bírói gyakorlat, amely szerint a kiemelkedő jövedelemmel rendelkező szülőt terhelő tartásdíj százalékos megállapítása esetén a jövedelem további emelkedése automatikusan megalapozza az ehhez igazodó emelt összegű tartásdíj fizetési kötelezettségét. Ilyen esetben az önkéntes kötelezettségvállalás hiányában a tartásdíj céljára figyelemmel a tartásdíj mértékének korláta a gyermek indokolt szükséglete.
- [37] A Kúria mindezekre tekintettel megállapította, hogy a felperes a tartás módosításának jogalapját bizonyította. Ebből következően a módosított tartásdíj csak határozott összegben állapítható meg.
- [38] A tartásdíj összegének, a gyermek indokolt szükségleteinek megállapítása körében abból kell kiindulni, hogy a szülő a gyermek – korából, egészségi állapotából, neveltetéséből és egyéni körülményeitől függő – alapszükségeit köteles biztosítani, önkéntes kötelezettségvállalás hiányában viszont nem terjed ki a tartási kötelezettsége a luxusigények fedezetének a biztosítására. Az alapszükségek körébe a lakhatás, az egészséges ételmezés, ruházkodás, valamint a kiskorú gyermek taníttatásával kapcsolatos kiadások, továbbá a kulturális, sportolási és bizonyos rendkívüli képzésben való részvétel szokásos költségei tartoznak, és az alapszükségek köre – a gyermek korától, egészségi állapotától, irányultságához igazodó neveltetésének feltételeitől, és esetleg más, egyéni körülményektől függően – eltérő is lehet (BH 2011.135.).
- [39] A perbeli esetben a gyermek indokolt szükséglete az átlagos mértéket az élsportolói tevékenységgel összefüggően szükségszerűen felmerülő kiadásokra tekintettel jelentősen meghaladja, melynek tényét a felperes sem vitatta. Az alperes által 252.849 forintban megjelölt és indokoltnak tekintett kiadások közül az ingatlan törlesztő részletének, az alperes személygépkocsija felelősségbiztosítási és casco díjának a gyermekre jutó arányos részét, továbbá a zsebpénz biztosítását kifogásolta. Kétségtelen, hogy a közös gyermek lakhatását a felperes biztosítja, a gyermekre jutó lakhatási költségek között azonban nem számolható el az alperes vagyonát gyarapító ingatlanvásárlásra felvett hitelre fizetett törlesztő részlet. Kétségtelen az is, hogy a bíró gyakorlat szerint a zsebpénz sem vonatható az alapszükségek körébe. A gépkocsi fenntartásával és a biztonságos közlekedéssel felmerülő költségek arányos részének felszámítása indokolt, mert a gyermeknek a mindennapi edzésre vitele csak gépkocsi igénybe vételével biztosítható.
- [40] A Kúria az anyagi jogszabályok megfelelő alkalmazásával, a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegeléssel megállapította, hogy 200.000 forint tartásdíj áll összhangban a gyermek magas színvonalon biztosítható indokolt szükségleteivel, a szülők jövedelmi és vagyoni viszonyaival, továbbá a felperes természetbeni tartási kötelezettségével. Ezért közömbös, hogy a havi tartás összege mértéke nem éri el a kötelezett átlagos jövedelmének a törvényben meghatározott alsó mértékét.
- [41] A Ptk. 6:51. § (1) bekezdése és a PK 34. számú állásfoglalása alapján a felperes jogosult a 2016. január 1. napjától jogalap nélkülivé vált, tehát túlfizetett tartásdíjnak a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet kézhezvételét követően esedékessé váló tartásdíjakra való beszámítására. A Kúria a túlfizetés beszámítására havi 100.000 forint részletfizetést engedélyezett mindkét fél méltányos érdekeinek mérlegelésével. Ezzel a rendelkezéssel a tartásra jogosult létfenntartási alapja a 2016-2017. években a bónuszból levont tartásdíjra is tekintettel, biztosítható.

- [42] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján az első – és másodfokú perköltségre, az elsőfokú eljárási, továbbá a fellebbezési illetékre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

Záró rész

- [43] A Kúria ítéletét a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül hozta meg.
- [44] A Kúria a kereset, a fellebbezés és a felülvizsgálati kérelem eredményessége arányában a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 81. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (5)-(6) bekezdése, a 4/A. § (1) bekezdése alapján határozott az arányos, az áfával emelt együttes első-másodfokú perköltség, a felülvizsgálati eljárási költség, továbbá az illetékekről szóló 1990.évi XCIII. törvény (Itv.) 42. § (1) bekezdése, a 46. § (1) bekezdése és az 50. § (1) bekezdése szerint megállapított elsőfokú eljárási, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről.

Budapest, 2018. március 20.

. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. előadó bíró,
Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelül: